ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2020/1048 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 15ης Ιουλίου 2020

με την οποία επιτρέπεται στην Αυστρία να χορηγήσει άδεια σε βιοκτόνα που αποτελούνται από επιτόπου παραχθέν άζωτο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2020) 4724]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων ([1]), και ιδίως το άρθρο 55 παράγραφος 3,

Αφού ζήτησε τη γνώμη της μόνιμης επιτροπής βιοκτόνων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 περιέχει δραστικές ουσίες που έχουν χαρακτηριστικά πιο ευνοϊκά για το περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία ή την υγεία των ζώων. Συνεπώς, στα προϊόντα που περιέχουν αυτές τις δραστικές ουσίες είναι δυνατό να δίνεται άδεια με απλοποιημένη διαδικασία. Το άζωτο περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 μόνο για χρήση σε περιορισμένες ποσότητες σε ετοιμόχρηστες φιάλες αερίου.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 86 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012, έχει δοθεί έγκριση για το άζωτο ως δραστική ουσία για χρήση σε βιοκτόνα προϊόντα του τύπου προϊόντων 18, τα εντομοκτόνα ([2]). Βιοκτόνα προϊόντα που αποτελούνται από άζωτο, όπως έχει εγκριθεί, έχουν αδειοδοτηθεί σε αρκετά κράτη μέλη, μεταξύ αυτών στην Αυστρία, και κυκλοφορούν σε φιάλες αερίου ([3]).

(3) Το άζωτο μπορεί επίσης να παραχθεί επιτόπου από τον ατμοσφαιρικό αέρα. Το επιτοπίως παραχθέν άζωτο δεν έχει προς το παρόν εγκριθεί για χρήση στην Ένωση και ούτε έχει καταχωριστεί στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 ούτε έχει συμπεριληφθεί στον κατάλογο δραστικών ουσιών που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα επανεξέτασης των υφιστάμενων δραστικών ουσιών στα βιοκτόνα του παραρτήματος ΙΙ του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1062/2014 της Επιτροπής ([4]).

(4) Σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012, στις 26 Ιουνίου 2019 η Αυστρία υπέβαλε στην Επιτροπή αίτηση για παρέκκλιση από το άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού για να της επιτραπεί να χορηγήσει άδεια σε βιοκτόνα προϊόντα που αποτελούνται από άζωτο το οποίο έχει παραχθεί επιτόπου από τον ατμοσφαιρικό αέρα, για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς (στο εξής: η αίτηση). Η Αυστρία παρείχε, με επιστολή της 3ης Σεπτεμβρίου 2019, περισσότερες πληροφορίες για τη χρήση επιτόπου παραχθέντος αζώτου από μουσεία και για την έλλειψη κατάλληλων εναλλακτικών μεθόδων.

(5) Τα αντικείμενα που αποτελούν την πολιτιστική κληρονομιά προσβάλλονται και υφίστανται φθορές από μια μεγάλη ποικιλία επιβλαβών οργανισμών, από έντομα έως μικροοργανισμούς. Η παρουσία τέτοιων οργανισμών όχι μόνο μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια του ίδιου του πολιτιστικού αγαθού, αλλά ενέχει επίσης τον κίνδυνο να διασπαρούν οι εν λόγω επιβλαβείς οργανισμοί σε άλλα κοντινά αντικείμενα. Χωρίς κατάλληλη επεξεργασία, τα αντικείμενα θα μπορούσαν να υποστούν ανεπανόρθωτη βλάβη, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει σοβαρά η πολιτιστική κληρονομιά.

(6) Το επιτόπου παραχθέν άζωτο χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ελεγχόμενης ατμόσφαιρας με πολύ χαμηλή συγκέντρωση οξυγόνου (ανοξία) σε μόνιμες ή προσωρινές σφραγισμένες σκηνές ή θαλάμους επεξεργασίας, για τον έλεγχο της δράσης των επιβλαβών οργανισμών επί των αντικειμένων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Το άζωτο διαχωρίζεται από τον ατμοσφαιρικό αέρα και εισάγεται με αντλία στον θάλαμο ή τη σκηνή επεξεργασίας, όπου η περιεκτικότητα της ατμόσφαιρας σε άζωτο αυξάνεται στο 99 % περίπου και, κατά συνέπεια, το οξυγόνο αφαιρείται σχεδόν παντελώς. Η περιεκτικότητα σε υγρασία του αζώτου που διοχετεύεται στην περιοχή επεξεργασίας καθορίζεται σύμφωνα με τις ανάγκες του υπό συντήρηση αντικειμένου. Οι επιβλαβείς οργανισμοί δεν μπορούν να επιζήσουν στις συνθήκες που δημιουργούνται μέσα στον θάλαμο ή τη σκηνή επεξεργασίας.

([1]) ΕΕ L 167 της 27.6.2012, σ. 1.

([2]) Οδηγία 2009/89/ΕΚ της Επιτροπής, της 30ής Ιουλίου 2009, για την τροποποίηση της οδηγίας 98/8/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ώστε να ενσωματωθεί στο παράρτημα Ι το άζωτο ως ενεργός ουσία (ΕΕ L 199 της 31.7.2009, σ. 19).

([3]) Κατάλογος εγκεκριμένων προϊόντων στο https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products

([4]) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1062/2014 της Επιτροπής, της 4ης Αυγούστου 2014, σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών για τη συστηματική εξέταση όλων των υπαρχουσών δραστικών ουσιών που περιέχονται σε βιοκτόνα τα οποία αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 528/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 294 της 10.10.2014, σ. 1).

(7) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαβίβασε η Αυστρία, η χρήση επιτόπου παραχθέντος αζώτου φαίνεται να είναι η μόνη αποτελεσματική τεχνική για την καταπολέμηση επιβλαβών οργανισμών, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κάθε είδους υλικό και συνδυασμό υλικών που βρίσκονται στις συλλογές και τις εκθέσεις των μουσείων και τους τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς, χωρίς να τους προκαλεί βλάβη και είναι αποτελεσματική έναντι όλων των γνωστών οργανισμών που είναι επιβλαβείς για αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλα τα στάδια της ανάπτυξης.

(8) Η μέθοδος της ανοξίας ή της τροποποιημένης ή ελεγχόμενης ατμόσφαιρας περιλαμβάνεται στο πρότυπο EN 16790:2016 «Διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς - Ολοκληρωμένη διαχείριση παρασιτοκτονίας» και το άζωτο περιγράφεται στο εν λόγω πρότυπο ως αυτό που χρησιμοποιείται περισσότερο για τη δημιουργία ανοξίας.

(9) Άλλες τεχνικές για την καταπολέμηση των επιβλαβών οργανισμών είναι διαθέσιμες, όπως επεξεργασία σε χαμηλή θερμοκρασία, θερμική επεξεργασία, επεξεργασία θερμού αέρα με ελεγχόμενη υγρασία. Επιπλέον, μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλλες δραστικές βιοκτόνες ουσίες. Ωστόσο, σύμφωνα με την Αυστρία, καθεμία από τις τεχνικές αυτές έχει περιορισμούς, λόγω της βλάβης που μπορεί να προκληθεί σε ορισμένα υλικά κατά την επεξεργασία και, συνεπώς, καμία τους δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνη της για την επεξεργασία υλικών και συνδυασμού υλικών κάθε είδους.

(10) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπέβαλε η Αυστρία, οι βασιζόμενες στη θερμοκρασία μέθοδοι, δηλαδή η κατάψυξη ή η θερμική επεξεργασία, δεν είναι κατάλληλες για την επεξεργασία διαφόρων αντικειμένων, μεταξύ αυτών οι πίνακες, τα πολύχρωμα αντικείμενα που είναι δεμένα με κηρό, λάδι ή πρωτεΐνη, τα αντικείμενα που είναι συγκολλημένα με κόλλα, τα αντικείμενα από δέρμα ή περγαμηνή, τα φωτογραφικά υλικά, τα καινούργια μη επεξεργασμένα ξύλινα αντικείμενα, τα προσφάτως ανακαινισμένα αντικείμενα και τα αντικείμενα υπό τάση. Επιπροσθέτως, λόγω του ότι τα διαφορετικά υλικά έχουν διαφορετική θερμική αγωγιμότητα και θερμική διαστολή, η μηχανική καταπόνηση που προκαλείται από τη διαστολή μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τα εύθραυστα αντικείμενα που αποτελούνται από μεικτά υλικά.

(11) Από την αίτηση φαίνεται ότι η χρήση βιοκτόνων που περιέχουν άλλες δραστικές ουσίες που είναι διαθέσιμες στην αγορά της Αυστρίας μπορεί να επιδρά χημικά και να προκαλεί ζημιά, αλλοιώνοντας τα αντικείμενα, ανάλογα με την ευαισθησία των υλικών.

(12) Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης παρασιτοκτονίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, τα μουσεία προτίθενται να απομακρυνθούν από τη χρήση πιο επικίνδυνων δραστικών ουσιών.

(13) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχονται στην αίτηση, η χρήση αζώτου που περιέχεται σε κυλίνδρους δεν είναι κατάλληλη εναλλακτική λύση για τα μουσεία και τους τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς, διότι παρουσιάζει πρακτικά μειονεκτήματα. Οι περιορισμένες ποσότητες που περιέχονται σε κάθε κύλινδρο συνεπάγονται την ανάγκη για συχνή μεταφορά και ξεχωριστή εγκατάσταση αποθήκευσης. Επιπλέον, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέχονται στην αίτηση, υπάρχει ο κίνδυνος να ξεπεραστεί το ανώτατο σημείο φόρτου για το δάπεδο σε ορισμένα ιστορικά κτίρια μουσείων λόγω του βάρους του απαιτούμενου αριθμού κυλίνδρων.

(14) Το να ζητηθεί από τα μουσεία και τους τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς να χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές για την καταπολέμηση των επιβλαβών οργανισμών —καθεμία από τις οποίες θα είναι κατάλληλη για συγκεκριμένα υλικά και αντικείμενα—, αντί να χρησιμοποιούν μία τεχνική που έχει ήδη δοκιμαστεί και είναι κατάλληλη για όλα τα υλικά, θα συνεπαγόταν πρόσθετες δαπάνες για τα μουσεία και τους τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς και θα εμπόδιζε τους χρήστες να απομακρυνθούν από τη χρήση πιο επικίνδυνων δραστικών ουσιών κατά την ολοκληρωμένη διαχείριση παρασιτοκτονίας.

(15) Σε αρκετές συνεδριάσεις της ομάδας εμπειρογνωμόνων των αρμόδιων αρχών για τα βιοκτόνα που πραγματοποιήθηκαν το 2019 ([5]), έλαβαν χώρα συζητήσεις σχετικά με πιθανή παρέκκλιση, δυνάμει του άρθρου 55 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 για επιτόπου παραχθέν άζωτο.

(16) Επιπροσθέτως, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση σχετικά με την αίτηση, ώστε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις απόψεις τους. Η συντριπτική πλειονότητα από τα 1 487 σχόλια που ελήφθησαν ήταν υπέρ της παρέκκλισης. Πολλοί παρεμβαίνοντες περιέγραψαν τα μειονεκτήματα των διαθέσιμων εναλλακτικών τεχνικών: οι βασιζόμενες στη θερμοκρασία μέθοδοι μπορούν να βλάψουν ορισμένα υλικά· η χρήση άλλων δραστικών ουσιών αφήνει τοξικά κατάλοιπα σε τεχνουργήματα, τα οποία απελευθερώνονται σταδιακά στο περιβάλλον· η χρήση αζώτου σε κυλίνδρους δεν επιτρέπει τον έλεγχο της σχετικής υγρασίας στην περιοχή επεξεργασίας, ο οποίος απαιτείται για την επεξεργασία ορισμένων υλικών.

(17) Δύο διεθνείς οργανισμοί που εκπροσωπούν μουσεία και τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς —το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων και το Διεθνές Συμβούλιο Μνημείων και Τοποθεσιών— έχουν εκφράσει την πρόθεσή τους να υποβάλουν αίτηση για να συμπεριληφθεί το επιτόπου παραχθέν άζωτο στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012, ώστε να μπορέσουν τα κράτη μέλη να χορηγήσουν άδεια σε προϊόντα που αποτελούνται από επιτόπου παραχθέν άζωτο χωρίς να χρειαστεί παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού. Ωστόσο, η αξιολόγηση μιας τέτοιας αίτησης, η συμπερίληψη της ουσίας στο παράρτημα Ι και η απόκτηση αδειών για τα προϊόντα απαιτούν χρόνο.

([5]) 83η, 84η, 85η και 86η συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής, αποτελούμενης από εκπροσώπους των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012, που πραγματοποιήθηκαν τον Μάιο, τον Ιούλιο, τον Σεπτέμβριο και τον Νοέμβριο του 2019, αντίστοιχα. Τα πρακτικά των συνεδριάσεων διατίθενται στο https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0

(18) Η αίτηση και οι περαιτέρω πληροφορίες που υποβλήθηκαν από την Αυστρία δείχνουν ότι, προς το παρόν, δεν υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές λύσεις στην Αυστρία, αφού όλες οι εναλλακτικές τεχνικές που είναι προς το παρόν διαθέσιμες έχουν μειονεκτήματα είτε επειδή είναι ακατάλληλες για την επεξεργασία όλων των υλικών είτε γιατί έχουν πρακτικά μειονεκτήματα.

(19) Με βάση τα παραπάνω επιχειρήματα, δικαιολογείται το συμπέρασμα ότι το επιτόπου παραχθέν άζωτο είναι σημαντικό για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Αυστρία και ότι δεν υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές λύσεις. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να επιτραπεί στην Αυστρία να χορηγήσει άδειες για τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων που αποτελούνται από επιτόπου παραχθέν άζωτο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

(20) Η ενδεχόμενη συμπερίληψη επιτόπου παραχθέντος αζώτου στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 528/2012 και η επακόλουθη αδειοδότηση προϊόντων από επιτόπου παραχθέν άζωτο από τα κράτη μέλη απαιτούν χρόνο. Συνεπώς, είναι πρόσφορο να επιτραπεί η παρέκκλιση για μια χρονική περίοδο τέτοια που να επιτρέψει να ολοκληρωθούν οι σχετικές διαδικασίες,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Αυστρία μπορεί να επιτρέψει τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων που αποτελούνται από επιτόπου παραχθέν άζωτο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Αυστρία.

Βρυξέλλες, 15 Ιουλίου 2020.

Για την Επιτροπή
Στέλλα ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ
Μέλος της Επιτροπής